

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige fornyings- og administrasjonsdepartement
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
200800301

Vår referanse
2008/00704-11 008

Dato
30.05.2008

FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET
03 JUNI 2008
ARKIVKODE: 411
SAKSNR. 200800301-134

Høring - NOU 2007:12 - Offentlig innkreving

Vi viser til høringsbrev av 20. februar 2008 med frist til 2. juni 2008 for å avgi høringsuttalelse til NOU 2007:12 Offentlig innkreving.

Politidirektoratet har forelagt saken for politimestrene og namsfogden i Oslo. Vi har mottatt uttalelser fra politimestrene i Oslo, Asker og Bærum, Midtre Hålogaland, Salten, Gudbrandsdal, Vestfold, Hedemark, Troms, Hordaland og Romerike, samt namsfogden i Oslo. Uttalelsene, som til en viss grad er innarbeidet i Politidirektoratets høringsvar, følger vedlagt.

1. Generelt

Det er liten tvil om at den samlede innkrevingen av offentlige krav kan forbedres og effektiviseres, og utredningen danner et viktig grunnlag for vurderingen av hvordan dette kan gjøres.

Det er opplyst at 97 % av offentlige krav blir betalt uten at de må innfordres. I NOU 2007:12 foreslås det tiltak både i forhold til ordinær innbetaling og for innfordring.

For politi- og lensmannsetaten er det forslagene knyttet til innfordringsfasen som er av størst interesse. Etaten har nå en rolle som alminnelig namsmann for både offentlige og private krav. I utredningen er det foreslått å opprette en ny innfordringsetat, noe som vil innebære at politiet mister oppgaven som namsmann for en rekke offentlige krav. Det legges opp til at politi- og lensmannsetaten i stedet får en bistandsrolle i forhold til den nye etaten (bl a når reiseavstand utgjør et problem i forhold til å avholde utleggsforretning) – i tillegg til en rolle som namsmann for kommunale og private krav.

Politidirektoratet ser at en sentralisert inndriving har en rekke fordeler, men er likevel, i likhet med namsfogden i Oslo og flere av politimestrene, noe skeptisk til opprettelsen av en ny etat med funksjon som særnamsmann for alle statlige (og eventuelt noen kommunale) krav, se pkt 3.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

POLITIET

Vedlegg
08 / 301 - 134

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

Deres referanse
2008/00704-2 008

Vår referanse
2008/00344-2 008

Dato
30.04.2008

Høring - NOU 2007:12 Offentlig innkreving

Det oppnevnte utvalg har foretatt en tilstrekkelig grundig gjennomgang av eksisterende innkreivingsordninger. Utredningen gir således et godt grunnlag for å kunne avgjøre om og eventuelt i hvilken grad det er behov for å gjøre endringer i dagens ordninger.

I utredningens kapittel 3 har utvalget beskrevet de viktigste problemstillingene i forhold til dagens ordninger. Utvalgets drøftinger munner ut i et forslag om at man i stor grad bør sentralisere det offentlige innkreving til en ny innfordringsetat.

Med utgangspunkt i det faktum at det i dag finnes om lag 450 offentlige instanser som har særnamnsfunksjoner er dette i utgangspunktet et godt forslag. Vi er sålede helt enig i at det generelt er betenkelig at innkreivingsfunksjonen er spredt på så mange forskjellige instanser. I forhold til detaljene i utvalgets forslag er det imidlertid etter vår oppfatning behov for å modifisere disse på enkelte områder.

Vi vil, naturlig nok, begrense vår høringsuttalelse til oppgaver som er relevant i forhold til den sivile rettspleie på grunnplanet hvor politiet har ansvaret for en vesentlig del av oppgaveporteføljen.

I dag er som sagt det vesentlige av oppgaver knyttet til den sivile rettspleien på grunnplanet overført til det alminnelige namsmannsapparatet/politiet. Dette gjelder alt fra behandlingen av forliksklager og direkte tvangsfullbyrdelse (tvangsf.b.l § 7-2 f) og til realiseringen av utleggspantet (tvangssalg m.v.).

Etter vår oppfatning kjennetegnes dagens alminnelige namsmannsordning ved god kompetanse på de oppgaver som skal løses. Etter at politiet overtok ansvaret for den sivile rettspleie på grunnplanet har det skjedd en kompetanseheving og en effektivisering. Denne utviklingen vil fortsette, selv om endingsprosessen til en viss grad hemmes av knapphet på ressurser og de organisatoriske rammevilkår.

Saksbehandlingstiden er også jevnt over tilfredsstillende, hvilket er en fordel så vel for kreditor som for debitor.

Hedmark politidistrikt

Politimesteren

E-post: post.hedmark@politiet.no

For så vidt gjelder kvaliteten på oppgaveløsningen vises for øvrig til at den alminnelige namsmann har relativt få klager på sin virksomhet. Den generelle ressursutnyttelse er god idet namsmannsarbeidet blir ivaretatt sammen med et bredt spekter av andre oppgaver. Det er også grunn til å understreke at det ofte er et betydelig grensesnitt mellom tvangssaker og den polisiære virksomheten. I tilknytning til arbeid innen de lokale politiråd er det enighet at denne sammenhengen er viktig og undervurdert.

I forhold til den oppgaveløsning som er skissert i kapittel 6.2.4 vil det derfor etter vår oppfatning ikke være riktig å legge behandlingen og avgjørelsen av saker om *frivillig og tvungen gjeldsordning* etter gjeldsordningsloven til en sentral innfordringsetat. Disse oppgavene bør ligge til den alminnelige namsmann. Begrunnelsen for dette er at disse sakene forutsetter bred og betydelig kunnskap om lokale og personlige forhold.

Vi stiller også spørsmålsteget ved om det vil være riktig å gi særnamsmenn utvidet fullmakt til *realisering av utleggs pantet*. Slik vi ser det vil den beste løsningen være å videreføre den gjeldende ordning som er hjemlet i tvangsf.b.lovens kapittel 10.

Avslutningsvis vil vi bemerke at SIAN som saksbehandlingsverktøy inneholder stadig bedre muligheter for en lik behandling av alle saker. Systemet gir muligheter for å kunne koples sammen med andre registre. Man vil dermed kunne samordne og ha oversikt over særnamsmennenes eventuelle gjennomføring av utleggsforretninger og beslutning om utleggstrekk i lønn.

Med hilsen

Tormod Bakke
politimester

Saksbehandler: Thor Haugen

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO
Norge

POLITIDIREKTORATET	
19 MAI 2008	
Arkiv 08-13	Arkivkode 008
Saksnr. 08/704	Dok.nr. 7

Vedlegg
08 / 301 - 134

MOTTATT
14 MAI 2008

Deres referanse
2008/00704-2

Vår referanse
2008/00293-2 008

Dato
08.05.2008

Høring - NOU 2007:12 Offentlig innkreving

Det vises til Deres brev av 3. mars 2008 med anmodning om høringsuttalelser fra politimestrene til ovennevnte NOU.

Salten politidistrikt vil uttrykke noe skepsis til flertallet i Utvalgets forslag om å opprette en ny innfordringsetat som omfatter alle statlige innfordringsoppgaver og innfordringsoppgaver knyttet til skatte- og avgiftkrav som hører under fellesinnkrevingen, samt kommunale krav dersom kommuner selv ønsker det (pkt.1.5.5.1 og pkt.6). Dette på bakgrunn ikke minst av de skisserte konsekvenser dette kan få for det alminnelige namsmannsapparatet (pkt.7.1.2), samt på bakgrunn av de konsekvenser dette sannsynligvis vil medføre for et allerede eksisterende faglig innfordringsmiljø i distriktet. Det anses fra politidistriktets side som en stor fordel å opprettholde og bevare et størst mulig faglig innkrevmiljø i distriktene. I Salten politidistrikt er det bl.a. etablert faglige forum for samarbeid mellom både kemner, skattefogd, ligningskontor, fylkesskattekontor, tollvesen, politi og namsmann. Dette faglige forumet – hvor alle instanser bidrar til å heve den samlede kompetansen innen bl.a. innfordring – vil bli sterkt redusert dersom utvalgets innstilling skulle bli fulgt opp. Det faglige innkrevmiljøet i distriktet og de mulighetene for samarbeid som ligger der vil således svekkes.

Videre er politidistriktet skeptisk til det utvalget skisserer i sitt punkt 7.1.2, siste avsnitt. Det heter der følgende:

"På denne bakgrunn kan det også være hensiktsmessig å utvikle samspillet mellom de alminnelige namsmennene og fagmiljøet i den nye innfordringsetaten gjennom bl.a. å samordne den interne organiseringen av namsmannsfunksjonen i politiet i større enheter. § 2 i tvangsfullbyrdsloven gir visse beskrankninger i Justisdepartementets muligheter å regulere en fornuftig og hensiktsmessig arbeidsdeling og organisering internt innenfor politiet. Utvalgets antar at det kan være hensiktsmessig å vurdere å organisere namsmannsarbeidet på politidistriktetsnivå".

I forhold til vårt langstrakte politidistrikt og med den infrastrukturen som er her i Salten politidistrikt – veistandard, reiseavstander m.m. – synes en slik oppgave svært lite anbefalelsesverdig. Det ville medføre ikke minst at mye arbeidstid går med i påkrevd reisetid

Salten politidistrikt

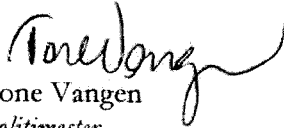
Bodø politistasjon, besøk: Kongens gate 81
Post: Postboks 1023, 8001 Bodø
Tlf: 75 54 58 00 Faks: 75 52 38 73
E-post: post.salten@politiet.no

Org. nr.: 983 999 999
Bankgiro: 7694.05.11603

for å komme dit tvangsforretningene skal avholdes, og ikke minst ville det gitt en økonomisk tilleggsutgift som ville være merkbar. I tillegg anses en eventuell slik omorganisering betenkelig i forhold til tvangsfullbyrdelsesloven § 2 og de hensyn som ligger bak denne bestemmelsen.

Det synes som utvalget har vurdert distriktspolitiske, personvernmessige og faglige hensyn i for liten grad. Det kan for eksempel ikke ses å foreligge noe tallmateriale eller annet som viser antall krav som kan innfordres på samme måte/samordnes. I tillegg er det sivilseksjonen i Bodøs opplevelse at det å ha nærhet både til innkrever og til namsfogden er av stor betydning for vanskeligstilte skyldnere – for eksempel gjeldsordningssøkere. Dette synes også lite utredet fra utvalgets side – det savnes dokumentasjon på de effekter utvalget hevder vil oppnås i positiv retning på flere hold.

Med hilsen

Tone Vangen
Politimester

Saksbehandler:
Randi Strand Hillestad
Seksjonssjef

POLITIET

Vedlegg
08/301-134

MOTTATT

14 MAI 2008

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO
Norge

POLITIDIREKTORATET	
19 MAI 2008 ²	
Arkiv 08-13	Arkivkode 008
Saksnr. 08/704	Dok.nr. 8

Deres referanse
2008/00704-2 008

Vår referanse
2008/00430-2 008

Dato
09.05.2008

Midtre Hålogaland Politidistrikt - Høring NOU 2007 : Offentlig innkreving

Midtre Hålogaland Politidistrikt har oversendt NOU 2007:12 til undertegnede for gjennomgang og kommentar/merknad.

Utvalget foreslår å opprette en ny statlig innkrevingsetat som skal ta alle statlige krav, altså en ny statlig særnamsmannsfunksjon i stedet for dagens ordning. Forslaget får ingen umiddelbar følge for den alminnelige namsmann annet enn at saksmengden knyttet til offentlige krav forsvinner. Samtidig foreslås at kommunale krav **kan** knyttes til innfordringsetaten. Denne vilkårlige frivilligheten fremstår i beste fall som en rar ordning.

Umiddelbart fremstår den foreslåtte særnamsmannsordning som mindre godt dokumentert med hensyn til resultat og ressursbruk. Det foreligger en del antagelser, men ingen undersøkelser som dokumenterer kost-nytte effekten av foreslått nyordning, og det kan med rette stilles mange spørsmål ved forslagetets fortreffelighet med henblikk på både oversikt, effektivitet og kostnad. Det er videre grunn til å stille spørsmål om hensynet til den enkelte skyldner best ivaretas ved å opprette en sentral statlig innfordringsetat.

Den mindrebekymring som antydes på det alminnelige namsmannsapparat kan fremstå som positivt, men kan også føre til det motsatte resultat. Så kort tid etter organiseringen av den sivile rettspleie på grunnplanet, og enda mens denne ordningen er under utvikling ved en rekke enheter som aldri tidligere har hatt oppgaven, vil innføring av en ny statlig innfordringsenhet sannsynlig være både forvirrende og uheldig.

Forvirrende fordi statlige krav foreslås fremmet av sentral innkrevingsenhet samtidig som den ordinære namsmann fremmer private krav. Uheldig fordi tilfeldigheten vil råde med henblikk på hvilke krav som får prioritet avhengig av når begjæringen er fremsatt, og hvem den er fremsatt for. Den naturlige prioritet den alminnelige namsmann vektlegger, vil nå bli tilfeldig avhengig av de forskjellige namsenheters kapasitet og mulighet for utlegg.

Min umiddelbare oppfatning er at det foreslås opprettet en ordning som tilsynelatende forfordeler offentlige (statlige) krav.

Midtre Hålogaland politidistrikt

Salangen lensmannskontor
Post: 9350 Sjøvegan
Tlf: 77 17 27 20 Faks: 77 17 27 37

Bankgiro: 7694.05.11611

Den kommunale særnamsmann, og delvis også den alminnelige namsmann "underkjennes" som myndighetsperson med henblikk på kompetanse og effektivitet, men er god nok til å ivareta kontakten med og praktisk brukes når det er nødvendig å møte opp på skyldnerens bosted. I lys at Stortingets klare og utvetydige argumentasjon og begrunnelse for den sivile rettspleie på grunnplanet fremstår flertallets utsagn i kapittel 7.1.2, nest siste og siste avsnitt, som i beste fall underlig.

Innføring av en ny statlig innfordringsenhet vil åpenbart medføre betydelig endringer i lovverk og ha betydning for den alminnelige namsmanns oppgaver og organisering. Dette vil, etter min mening, være lite heldig så kort tid etter etablering av den sivile rettspleie på grunnplanet.

En positiv effekt er at foreslått statlig innfordringsenhet vil kunne samkjøre og behandle alle offentlige krav knyttet til gjeldsordning, og i så måte lette denne behandlingen for den alminnelige namsmann.

Etter å ha lest flertallets innstilling og begrunnelse samt mindretallets særmerknad og argumentasjon finner jeg, i tillegg til de merknadene som er nedfelt foran, å støtte mindretallets standpunkt fullt ut.

Avslutningsvis nevnes at den ordning flertallet foreslår er mye likt den ordningen som ble foreslått i Danmark, og som den danske riksrevisjon forkastet.

Med hilsen

For Midtre Hålogaland Politidistrikt

Nils Johan Mikalsen
lensmann

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 Oslo

POLITIDIREKTORATET	
21 MAI 2008 ²	
Arkiv 08-13	Arkivkode 008
Saksnr. 08/704	Dok.nr. 9

Vedlegg
08/301 - 134

MOTTATT

21 MAI 2008

Deres referanse
2008/00704

Vår referanse
2008/00752-3 008

Dato
16. mai 2008

Høringsuttalelse – NOU 2007:12 Offentlig innkreving

Det vises til brev fra Politidirektoratet av 03.03.2008 der det bes om innspill til NOU 2007:12.

Hordaland politidistrikt har ingen prinsipielle merknader til at det opprettes en sentral innfordringsenhet for offentlige krav og at denne gis særnamsmyndighet. For politidistriktet vil utvalgets forslag i første rekke ha konsekvenser i forhold til våre oppgaver som namsmyndighet.

Hordaland politidistrikt er enig med utvalget i at dagens ordning med en rekke særnamsmenn er uheldig både i forhold til en effektiv innkreving og i forhold til den enkelte skyldners rettssikkerhet. For den alminnelige namsmann er det ressurskrevende å stadig måtte stanse og iverksette nedlagte trekk pga av særnamsmenns prioriterte trekk. Utvalgets forslag om kun en særnamsmann vil medføre større forutsigbarhet for den alminnelige namsmann og dermed også styrke de private kreditorers mulighet for dekning av sine krav, samtidig som det kan motvirke unødvendig pågang og dermed spare skyldner for gebyrutgifter. Det forutsettes at de alminnelige namsmenn vil få tilgang til innfordringsetatens registre.

Utvalgets forslag om at innfordringsenheten skal gis kompetanse til å forhandle på kreditors vegne i gjeldsordningssaker støttes og ønskes velkommen. De alminnelige namsmenn bruker i dag uforholdsmessig mye ressurser på å forhandle krav fra det offentlige på skyldners vegne i gjeldsordningssaker. Det er ikke uvanlig at en skyldner har både bidragsgjeld, skattegjeld, og gjeld til lånekassen. Det vil være ressursbesparende for den alminnelige namsmann og det vil styrke skyldnerens rettssikkerhet dersom man har en enhetlig behandling av offentlige krav i gjeldsordningssaker.

Hordaland politidistrikt er ikke enig i utvalgets forslag om å gi innfordringsetaten utvidet namsmannskompetanse til også å gjelde tvangsdekning. To tredjedeler av de begjæringer om tvangsdekning namsmannen i dag mottar er tvangsdekning av løsøre og tilbakelevering til salgspanthaver. Disse sakene er det påkrevd at holdes der løsøre befinner seg. Forslaget om at innfordringsetaten skal gis hjemmel til å kreve bistand fra den lokale alminnelige namsmann i saker som krever lokal tilknytning kan heller ikke støttes. Saker som må holdes

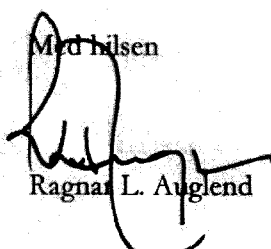
Hordaland politidistrikt

lokalt hører naturlig til den alminnelige namsmann. Det kan lett skape rolleblanding og uenighet om ressursbruk dersom innfordringsetaten gis hjemmel til å kreve bistand fra den alminnelige namsmann i enkeltsaker.

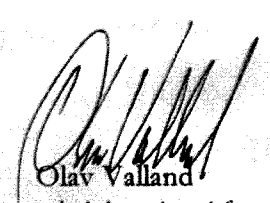
Utvalget foreslår videre at tvangsdekning av pengekrav skal kunne skje direkte ved at kreditor, etter en viss tid etter at utlegg er tatt, kan kreve disse utbetalt av den forpliktete uten å gå veien om å begjære tvangsdekning (anvisning til innkreving). Innfordringsetaten vil her være både kreditor og namsmann. Hordaland politidistrikt er av den oppfatning at det, ut fra et rettssikkerhetssynspunkt, vil være ryddigere at tvangsdekning, som i dag, skjer gjennom den alminnelige namsmann.

Det foreslås til slutt at man ser på organiseringen av de alminnelige namsmenn og eventuelt vurderer å organisere namsmannsfunksjonen i større enheter. Til dette er å si at spørsmålet om organiseringen av de alminnelige namsmenn ble grundig drøftet i forbindelse med omorganiseringen av den sivile rettspleie på grunnplanet. Det vises til Ot.prp. nr. 43 (2003-2004).

Med hilsen

Ragnar L. Auglend

Olav Valland
administrasjonssjef

POLITIET

POLITIMESTEREN

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

POLITIDIREKTORATET	
21 MAI 2008 ³	
Arkiv 08-13	Arkivkode 008
Saksnr. 08/704	Dok.nr. 10

Vedlegg
08/301-134

MOTTATT

13 MAI 2008

Deres referanse

Vår referanse
2008/01106-2 008

Dato
08.05.08

Høring - NOU 2007:12 Offentlig innkreving

Vi viser til Politidirektoratets brev av 3. mars 2008 hvor det bes om innspill til ovennevnte høring. Romerike politidistrikt har følgende merknader:

Forslaget om en ny innfordringsetat som skal behandle alle offentlige krav, vil trolig gi en mer enhetlig og brukerorientert innkreving av de ulike offentlige krav. Den alminnelige namsmann har nylig vært igjennom en reform som har gitt en mer enhetlig organisering og et større fokus på fagområdet, som igjen har kommet brukerne til gode.

Organisering

Vi enig i at det ikke vil være realistisk å samle alle namsmannsoppgavene hos den alminnelige namsmann. Videre støtter vi utvalgets flertall i at hvis man først samler innfordringsoppgavene for statlige krav, bør også skatteoppkrevernes sårnammsoppgavene være en del av nye innfordringsetaten. Dette vil gi en organisering hvor det er en innfordringsetat som inndriver de offentlige krav og den alminnelige namsmann som inndriver de privatrettlige krav, som vil være en betydelig forenkling i forhold til dagens system.

Vi opplever en stor frustrasjon hos de skyldnerne som i dag må forholde seg til en rekke særnamsmenn fordi de har bidragskrav, skattekrav og straffekrav i tillegg til de private kravene. Ikke bare må de forholde seg til forskjellige offentlige instanser, men de opplever også at regelverket blir tolket forskjellig. Dette vises spesielt godt ved vurderingen av størrelsen på et utleggstrekk hos en skyldner som er i arbeid. Her vil en skyldner kunne oppleve at de forskjellige instansene kommer til høyst ulike resultat. Kemneren eller skattefogden vil som regel gi et trekk på 20 % av bruttoinntekt. Statens innkrevingssentral vil rutinemessig legge ned et trekk på kr 2400,-. Den alminnelige namsmann foretar en konkret vurdering i det enkelte tilfellet og nedlegger et trekk hvor det er tatt hensyn til at reglene i dekningsloven § 2-7 er ivarettatt. En ny innfordringsetat som samler særnamsmennene vil ha større forutsetninger kunne ivareta skyldnerens rettigheter på en bedre måte, samt gi bedre grunnlag for samarbeid med den alminnelige namsmann.

Romerike politidistrikt

Politimesteren

Tiltak uavhengig av organisasjonsmodell

Et foreslått tiltak er å overføre alle offentlige krav i en gjeldsordning til en innfordringsaktør. Vi ser at dette kan gi både fordeler og ulemper for namsmannens arbeid med en gjeldsordningssak. Dersom vi kun må forholde oss til en aktør for de statlige kreditorene, vil dette lette vårt arbeid. Vi vil kunne innhente alle opplysninger og kunne forholde oss til en aktør. Denne aktør vil mest sannsynlig få økt kompetanse innen fagfeltet og det vil skape en større grad av forutberegnelighet for namsmannen og økt rettssikkerhet for skyldneren. Vi ser imidlertid at en slik ordning vil kunne gjøre det vanskeligere å fremforhandle frivillige gjeldsordninger, fordi denne aktøren ikke har samme tilknytning og kjennskap til kravet opprinnelse som kravets eier. Vår erfaring er nemlig at det er lettere å forhandle med den opprinnelige statlige kreditor enn for eksempel Statens innkrevingsentral. Samlet sett vil imidlertid det foreslåtte tiltaket gi langt flere fordeler enn ulemper.

Det foreslås også at det kun skal være en innfordringsaktør som nedlegger utleggstrekk. Som nevnt tidligere vil dette være en stor fordel for den enkelte skyldner, og vi deler også utvalgets oppfatning om at den vil gjøre det enklere for skyldnerens arbeidsgiver. Samtidig vil vi presisere at lokalkunnskap og nærhet til skyldneren også er viktige hensyn som bør ivaretas. Det er vår oppfatning at dagens praksis med standardiserte lønnstrekk på enten et fast kronebeløp eller en proSENTSATS, ikke tar tilstrekkelig hensyn til skyldneren, og det kan stilles spørsmål om en slik praksis er i tråd med loven. Vi ser imidlertid at det vil kunne bli lettere å ivareta dekningslovens regler, når all informasjon som innhentes eller meddeles om skyldneren formuesforhold samles hos en innfordringsaktør. Videre vil muligheten for bistand fra den alminnelige namsmann kunne veie opp for den manglende nærheten til skyldner. En slik bistandsadgang bør imidlertid søkes regulert i lov eller forskrift.

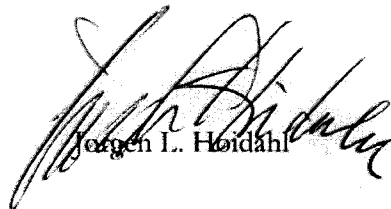
Utvalget foreslår også en utvidelse av kompetansen til særnamsmennene. Vi støtter her utvalgets vurderinger og konklusjoner. Konsekvensen for den alminnelige namsmann vil være et mindre antall saker med anvisning til innkreving, men sett opp mot det totale antall saker som namsmann behandler i løpet av et år, vil det bety en marginal nedgang.

Videre støtter vi de foreslåtte tiltakene om bedre informasjon, forebygging og veiledning. Dette er et område hvor særnamsmennene og den alminnelige namsmann har sammenfallende interesser, og det vil bli enklere for publikum å orientere seg dersom det er et organ som har overordnede ansvaret for informasjon og forebygging. En videreutvikling eller etablering av kommunale gjeldsrådgivere, er kanskje det viktigste tiltaket for å forebygge og hjelpe personer med gjeldsproblemer og for å redusere antall saker til innkreving. Det er vår erfaring at kommuner som har etablert gode gjeldsrådgivningstjenester, avlaster den lokale namsmann og forhindrer nye saker.

Forholdet mellom ny innfordringsetat og den alminnelige namsmann

Konsekvensene av de foreslåtte endringene vil føre til færre utleggsbegjæringer til den alminnelige namsmann og det er beregnet ca. 5 % nedgang i det totale saksantall. I punkt 6.2.6 er det imidlertid foreslått at den alminnelige namsmann skal kunne bistå den nye innfordringsetaten dersom det er behov for lokal tilknytning, for eksempel ved å oppsøke skyldnerens adresse. Dette vil gi en økning av arbeidsoppgaver, slik at de samlede virkningene av de foreslåtte endringene vil gi marginale utslag på namsmannens totale arbeidsoppgaver.

Utvalget har videre uttalt at det vil være hensiktsmessig med en samordning av organiseringen av namsmannsfunksjonen i politiet på politidistriktsnivå. Dette ligger utenfor utvalgets mandat og fortjener en lengre utredning enn noen setninger. Romerike politidistrikt kan se både fordeler og ulemper med en slik organisering, men går ikke nærmere inn på disse i tilknytning til denne høringen.

Jørgen L. Høidahl

Britt Hjeltnes
Britt Hjeltnes
namsfogd

POLITIET

Vedlegg
08/301 - 134

MOTTATT

29 MAI 2008

Politidirektoratet
Pb. 8051 Dep,
0031 Oslo

POLITIDIREKTORATET	
29 MAI 2008	
Arkiv: 08-13	Arkivkode: 008
Saksnr: 08/704	Dok.nr: 13

Deres referanse

Vår referanse
2008/01741-3 008

Dato
26.05.2008

Høring – NOU 2007:12 - Offentlig innkreving

Det vises til overnevnte, mottatt her 5. april, med frist for høringssvar til Politidirektoratet 9. mai. Som varslet har vi dessverre ikke greid å etterkomme høringsfristen.

Som en stor kreditor for egne krav og inndriver av til dels store verdier på vegne av fellesskapet, har Oslo politidistrikt enkelte merknader til utredningen.

Innledningsvis vil vi gjerne understreke at utredningen synes velskrevet og svært interessant. Ikke minst synes vi at klargjøring av hvilke hensyn som skal ivaretas ved en offentlig innkreving som meget god, og vi har med interesse merket oss modellbruken som er benyttet som grunnlag for utredningen. Denne benyttes også i forbindelse med utvikling av virksomhetsstyring i regi av statelig senter for økonomistyring (SSØ). Særlig gjelder dette sammenhengen mellom innsatsfaktorer, aktivitetene som utføres og hvilke effekter dette har på brukerne og samfunnet. Metoden i utredningen vil bli benyttet i en egen undersøkelse for å se nærmere på blant annet "proveny" eller innkrevningsresultatet i politidistriktet.

Vi er enige med utredningens oppfatning av at det er grunn til å tro at det er et stort potensiale for bedret inndrivelse i form av større effektivitet og kvalitet i offentlig sektor.

For politidistriktet faller håndteringen av krav hovedsakelig i to grupper: Inndriving av utestående fordringer, og realisering av inndratt eller på annen måte innvunnede formuesgjenstander. Særlig det siste omfatter store verdier, og svært kompliserte og krevende prosesser, både i sikringsfasen og på dekningsstadiet. Vi vil i vårt høringssvar kommentere enkelte av utredningens punkter, før vi avslutningsvis redegjør for problemstillinger som knytter seg til realisering av inndratte formuesgoder, hvor politidistriktet ikke er kreditor, men altså har en inndriverrolle.

For så vidt gjelder utredningens kap 2, Den offentlige innkreving i Norge, har Oslo politidistrikt merket seg henvisningen til at Domsstolsadministrasjonen gjennomførte en anbudskonkurranse for innfordringstjenester, og undertegnet en langsiktig avtale med

Oslo politidistrikt

91 Strategisk Stab, besøk: Grønlandsleiret 44, 0190 OSLO
Post: Postboks 8101 Dep, 0032 OSLO
Tlf: 22 66 90 50 Faks: 22 66 87 01

Org. nr.: 961398142
Postgiro: 7694.05.08319

Kreditorforeningen i Midt- Norge. Før avholdelse av konkurranse ble det tatt kontakt med Statens Innkrevningsentral (SI), men den tilbudte løsning derfra var ikke i samsvar med Domstoladministrasjonens behov, og betingelsene ble heller ikke ansett som konkurransedyktige" (side 47).

Oslo politidistrikt på sin side er underlagt overordnet myndighet (Politidirektoratet og Justisdepartementet), som har inngått avtale med SI om drift og vedlikehold av økonomisystemet Oracle. Dette er et eksempel på politiske føringer som har gått i retning av en sterk grad av desentralisering når det gjelder fullmakter til å velge etter konkurranse. Lov om offentlige anskaffelser og nedbygging av statens innkjøpssentral var klare grep som ble gjort for å sørge for at hver enkelt juridisk selvstendig organisasjonsenhet skulle foreta anskaffelser tilpasset egen virksomhet, men i tråd med anskaffelsesregler.

Det kan synes som om hovedlinjene i utredningen og mandatet står i motsetning til vekten på desentralisering som har vært fremherskende senere år. Dette er etter vår mening en riktig vei å gå. En sterk grad av desentralisering som er tilfellet i dag har ført til ulike valg av innkrevningsaktører på den ene siden og ikke minst valg av IKT-løsninger på den annen side. Det er vanskelig å ikke mene at sentralisering og ensretting av løsninger og rutiner vil være effektiviserende.

For utredningens pkt. 2.8 "Ressursbruk" anføres det at tall som knytter seg til ressursmedgang på innfordringssidene er usikre, og at det nødvendigvis ikke finnes "optimale systemer" for å rapportere på ressursbruk og effektivitet.

Oslo politidistrikt har ikke gjort en grundig kartlegging av hvor mange årsverk som benyttes til innkreving. Det anslås at ca. fem årsverk benyttes til å sende krav, som inkluderer prosessen med å legge til rette for å beregne grunnlag for krav og utsendelse av faktura etc. I tillegg kommer ressurser som medgår til å inndrive – uten at det er mulig å anslå hva dette vil være. Vi har heller ingen god oversikt over hva som evt tapes på en ineffektiv inndrivning.

Vedr. pkt 2.10.3 "Fellessystemer for innkrevingen" skal det bemerkes at Oslo politidistrikt gjennom Justisdepartementet har avtale med SI om bruk av økonomistyringsystemet Oracle. Dette er et stort og tungt system som har store svakheter i i forhold til kunderskontro og fakturabehandling. Eksempler på dette er purreutiner og rapportering på utestående fordringer. Å finne og utvikle fellessystemer med fleksibilitet i forhold til de enkelte brukere synes derfor viktig.

Utredningens kapittel 3 er "Utfordringer i offentlig sektor". I pkt. 3.3.1 "Helhetlig styring" fremgår det at:

"De offentlige innkrevningsaktører arbeider ikke ut fra en enhetlig faglig forankret strategi. Systemet preges av at den enkelte aktør selv vurderer sin måte å arbeide med innkrevingen på innfor den rammen lovverket setter" (s. 65).

Dette er etter vår vurdering en villet utvikling. Sterk grad av desentralisering av fullmakter medfører en større grad av egne løsninger tilpasset markedet. Den faglige strategien har blitt lagt til det enkelte særorgan, og vil naturlig nok bli ulik. Spørsmålet er om denne utviklingen har gått for langt, som også flertallet i utvalget selv påpeker. Det interessante med høringens vurderinger på dette punktet er at dette er en beskrivelse som også gjelder på alle

andre områder enn offentlig innkreving. Et eksempel som kan nevnes, er løsninger knyttet til personaladministrasjon, og lønn og økonomistyringssystemer.

For pkt 3.3.2 "Kompetanse" er det anført at "Manglende/begrenset kompetanse kan resultere i forskjellsbehandling mellom skyldnere og/eller at skyldnere ikke blir behandlet på en tilstrekkelig forsvarlig måte"

Oslo politidistrikt sier seg helt enig i viktigheten av kompetanse, erfaring og kunnskap, og også evne til helhetstenkning. Dette er problemstillinger som berører alle områder knyttet til spørsmålene vedr sentralisering og desentralisering, som for eksempel fordeling av administrative arbeidsoppgaver internt i Oslo politidistrikt, herunder håndtering av krav.

For pkt 3.3.3 "Ressursbruk" anføres det at "dagens fragmenterte organisering også medfører at innkrevningsaktører driver utstrakt og ressurskrevende dobbeltarbeid knyttet til innkrevningsvirksomhet". Dette er utvilsomt en korrekt beskrivelse. For eksempel sender politidistriktene krav på bøter til SI. Etter at SI har forsøkt innkreving sendes saken (ca. 70%) tilbake til Oslo politidistrikt, som så fortsetter å arbeide med å finne/få tak på vedkommende. Det søkes da etablert nedbetalingsordninger, som må følges opp manuelt. Dette er neppe rasjonelt, og dette går på belastning av andre krav, som kanskje forsømmes helt og fullt.

I pkt 3.4.3 "Forståelige krav og rask respons" fremgår det at utvalget har funnet at en årsak til at mange betalinger blir forsinket, er at selve kravet ikke uten videre blir akseptert eller at informasjon og varslings ikke er tilfredsstillende. Dette er Oslo politidistrikt enig i. En grunn kan være manglende kompetanse og kapasitet i kombinasjon med et lite egnet IKT verktøy. En annen problemstilling er behovet for klarere rutiner for fremskaffelse av faktagrunnlag for kravet. Det er ofte store organisatoriske avstander mellom den som sitter på informasjon om kravsgrunnlaget, og de som faktisk skal inndrive det.

I utredningens kapittel fem er ulike tiltak knyttet til ordinær inndriving drøftet. I pkt. 5.2.1.1 "Elektronisk varslings og betaling for privatpersoner – Utvalgets forslag", anføres det at bruk og utvikling av nye varslingsløsninger som forenkler og tilrettelegger for elektronisk betaling på en best mulig måte er viktig. Oslo politidistrikt er helt enig i utvalgets prinsipper om å muliggjøre bruken av elektroniske varslingsmetoder. Utfordringen for Oslo politidistrikt er knyttet til manglende mulighet ved valg av IKT-løsninger. Det vil derfor være viktig at IKT-strategiene som føres i pennen av ulike departementer tar høyde for fellesløsninger på tvers av sektorer for å få en effektiv og riktig IKT-portefølje.

Utredningen fremholder også at det fortsatt må være mulig for debitorer å benytte alle lovlige betalingsmidler, inklusive betaling kontant over skranke (penger), men understreker at det er ønskelig at offentlige innkrevere gir mulighet for å benytte økonomiske incentiver for å flytte sine brukergrupper over på elektroniske betalingsløsninger. Kontant betaling over skranke står på den ene siden i motsetning til utredningens klare føringer vedrørende effektiviteten i innkrevingen, men kanskje opprettholde brukertilfredshet på den andre siden.

Svakheten med kontantbetaling over skranke (penger) er at det må settes av betydelige ressurser til avstemming og kontroll av regnskapet. I tillegg må det lages egne rutiner for innbetaling av kontantene mot bank med f.eks vektertjenester etc. Kontanter kan også være medvirkende til korrupsjon og underslag. En annen problemstilling er at kontanter kan være

en del av en hvitvaskingsprosess, og at det offentlige av den grunn bør være skeptisk til bruk av kontanter som et betalingsmiddel. Mulighet for slik ikke-elektronisk kontantbetaling bør kanskje i større grad bare være en opsjon ved mindre beløp, slik også Næringslivets sikkerhetsråd har gjort seg til talsmann for.

For så vidt gjelder pkt 5.2.3 "Implementering av elektroniske varslings- og betalingsløsninger", er det anført at mulige incentiver for å bevirke at brukere går over til elektroniske betalingsløsninger kan være å innføre kostnadsdekkende gebyrer for utstedelse av manuelle papirbaserte løsninger når det faktisk foreligger et elektronisk tilbud. Etter Oslo politidistrikts oppfatning bør dette som tidligere anført også gjelde valg av kontantbetaling som betalingsmåte, i og med at arbeidsprosessene rundt ikke-elektronisk kontantbetaling er så omfattende.

Utredningens kapittel seks omhandler tiltak knyttet til innfordringsfasen. I pkt 6.2.2 vedr organisasjonsmodell, fremgår det at det foreslås at alle statlige innfordringsoppgaver samles til en statlig innfordringsetat, primært underlagt Finansdepartementets ansvar, styring og kontroll". Uten å ta nærmere stilling til om innfordringsetaten bør ligge under Finansdepartementet som foreslått, eller til et eksisterende direktorat, er Oslo politidistrikt enig i at en slik nyordning vil være hensiktsmessig. Vi er også enige i angivelsen av hvilke oppgaver den nye innfordringsetaten bør inneha. Det bør gi etaten nok tyngde til å gjennomføre de tiltak som er nødvendig for å inndrive krav for alle statlige virksomheter.

Av utredningens pkt 6.2.2.4 fremgår at den nye innfordringsetaten skal fungere som et inkassoselskap for offentlige krav, med den forskjell at kompetanse rekke mye videre enn det som normalt er for et inkassoselskap.

Oslo politidistrikt sender krav til andre offentlige instanser. Dette kan være kommune og andre statlige virksomheter, f.eks Statens Vegvesen, andre politidistrikter hvor betaling uteblir osv. Utredningen tar i liten grad for seg hvordan offentlige etater skal forholde seg til andre offentlige etater som ikke betaler, og hvordan evt. purrerutiner og innkrevningsrutiner skal være på dette området. Krav/refusjoner til/fra NAV i forhold til sykdom kan også være en problemstilling.

I pkt 6.3.1 vedr. felles styrings- og strategisignaler fremgår det at utvalget anbefaler at Finansdepartementet bør få en mer aktiv rolle i å formidle styrings- og strategisignaler på innfordringsområdet, og at dette vil kunne være et godt utgangspunkt for å samordne utøvelsen av innfordring i Norge. Oslo politidistrikt er helt enig i utvalgets vurdering på dette området. En viktig faktor for å få til en samordning er at det innenfor IKT strategiene legges et løp som sikrer at alle fagdepartementer må forholde seg til den IKT-strategi som Finansdepartementet legger på alle områder som har med økonomistyring å gjøre. I dag er det de enkelte fagdepartement som også velger økonomisystemer for sine underliggende virksomheter. Dette gjør at man får ulike løsninger og rutiner i de enkelte departementer og underliggende virksomheter. Eksempelvis benytter politiet seg av Oracle som driftes av SI, mens andre benytter f.eks Agresso eller SAP. Dette gjør det umulig å få til en felles praksis og bruk, som er særlig viktig for prosesser vedr kravsbehandling og innbetaling. Det er her grunnlaget for riktig innfordring starter. Når man har ulike systemer med ulik funksjonalitet er det stor fare for at grunnlaget for krav blir feil. Forøvrig er det en problemstilling at alle virksomheter lager sine egne lokale rutiner/policy for innfordring. Dette vil gjøre det svært vanskelig for en ny etat som da vil få forskjellige innfordringsgrunnlag fra forskjellige

virksomheter. En klar strategi og felles IKT løsninger vil være det mest kritiske momentet for at en ny etat skal kunne lykkes med sitt arbeid.

Avslutningsvis vil Oslo politidistrikt gjøre rede for sider av innfordringsproblematikken som formentlig vil øke – politiets behandling av formuesgoder som skal omsettes til penger etter å ha blitt inndratt til fordel for staten (gjenstandsinndragning).

Som et resultat av opplæring og fokus på inndragning av vinning blitt slik at det ikke helt sjeldent inndras formuesgoder i forbindelse med straffesaker. Både rettsvernsstiftelse i forbindelse med beslag og realisering av senere inndratt gods reiser en lang rekke problemstillinger som gjør at inndragningsprosessen er svært ressurskrevende for politidistriktene, og sannsynligheten for å gjøre feil er stor.

Helt kort skal det pekes på at regler og prosedyrer omkring ivaretagelse av beslaglagte gjenstander eller formuesgoder – for eksempel et hus eller for den saks skyld virksomheter – er langt på vei ikke-eksisterende. Straffeprosessloven § 452 angir at dommer skal fullbyrdes straks. Gjennomføringen av en inndragning skal besluttes fullbyrdes av påtalemyndigheten, jf strprl. § 455. If. Dyrnes; *Inndragning*, s.242, er det slik at

"fullbyrding av inndragningskravet kan skje ved at den ansvarlige innfrir kravet frivillig. Hvis den ansvarlige ikke går med på dette, må kravet fullbyrdes etter reglene om tvangsfullbyrdelse, jf tvbl. § 4-1 annet ledd a og c og straffeprosessloven § 32 om fullbyrding.

Etter straffeprosessloven § 455 annet ledd er hovedregelen at fullbyrding settes i verk av politiet. For inndragning gjelder dette bare for gjenstandsinndragning. Hvis politiet har beslaglagt et pengebeløp, fullbyrdes kravet ved at pengene overføres til statskassen. Gjelder saken fast eiendom, bør det benyttes en eiendomsmegler til å gjennomføre salget. (...). Hvis krav på gjenstandsinndrivning ikke er sikret ved beslag, fullbyrdes dommen av namsmyndighetene etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven §§ 13-8 til 13-10.¹

Etter strprl. § 455 tredje ledd skal pengekrav til fordel for statskassen søkes inndrevet av Statens Innkrevingssentral (SI). Krav på verdi inndragning inndrives av SI. Dette gjelder både usikrede krav og krav som er sikret ved heftelse etter strprl. 217 flg. Hvis det er tatt heftelse i en gjenstand, må det ved fullbyrdelse tas utlegg i den og deretter begjæres tvangssalg."

Dette er antakelig det meste som er sagt om inndragning av gjenstander, og det synes ikke urimelig å påpeke at spørsmålene er adskillig flere enn svarene som er gitt:

Hvem har ansvaret for – og har kompetanse på - forhold som forsikringer, betjening av løpende utgifter, påkrevde reparasjoner, forretningsmessige beslutninger i virksomheter osv, i en situasjon hvor eier kan sitte fengslet, eller for øvrig være helt uvillig til å medvirke på noen måte, eller også senere kan reise krav mot politiet fordi håndteringen av det beslaglagte etter hans mening var kritikkverdig og tapspåførende, er ikke klart eller lett tilgjengelig. Det samme gjelder dersom det oppstår tvister med andre parthavere. Når inndratte gjenstander, herunder realregistrerte formuesgoder, skal inndras oppstår det også gjerne problemer med prossfullmakt, hjemmelsovergang, hvems om skal fremstå som selger av et formuesgode som et hus eller en leilighet., hvordan håndtere personene som bor i

¹ Disse bestemmelsene gjelder tvangsfullbyrdelse av krav på utlevering av løsøre og verdipapirer.

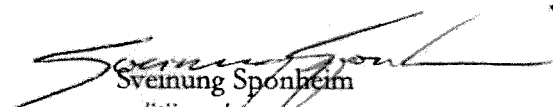
eiendommen som skal selges, hvem som har selgeransvaret, hvem skal forestå det praktiske – og hvem skal gi et salgsoppdrag med hvilke instruksjoner til en megler, hvem har fullmakt til å godta bud, hvem skal fordele kjøpesummen i forhold til en kanskje komplisert pantattest og underliggende krav, og hvem har ansvar i forhold til selgeransvaret ved huskjøp og også for evt panthavere på bedre prioritet.

I en konkret sak som foregår ved Oslo politidistrikt har vi forsøkt å få praktiske råd i forbindelse med realisering av to inndratte leiligheter, bl.a. har vi henvendt oss til Økokrim. Det vi har brakt på det rene er at man anbefaler et "frivillig salg". Hva som ligger i dette, og hvilken rolle politidistriktet skal ha i å sørge for best mulig pris og tilstrekkelig sikkerhet for kjøpesummen mv er usikkert. Ved en gjenstandsinndragning kan opprinnelig eier se det som formålstjenlig at realiseringen innviner minst mulig penger for staten. Og når en inndragning er gjennomført ved en rettskraftig dom, er det muligens også et spørsmål om vanhjemmel dersom opprinnelig eier tilsynelatende skal fremstå som selger. Dette er spørsmål som få, om noen, i politiet har kompetanse på, og verdiene og tapsrisikoen er stor. Nøler man lenge med realiseringen, kan man også risikere krav fra opprinnelig eier som har måttet tåle verdiinndragning med sikkerhet i eiendom – hans "pant" har redusert verdien i ventetiden, jf for eksempel dagens utvikling i boligmarkedet.

Tvangsfullbyrdsloven har regler som tar hånd om de flere av de praktiske problemstillinger som er skissert over, og tingrettene/namsfogdene har god kompetanse og de nødvendige prosedyrer, medhjelpere og en meget kjent og velfungerende rettslig ramme for tvangsinnndragning, herunder tvangssalg. Etter Oslo politidistrikts oppfatning haster det derfor med å få en endring som gjør det mulig å omsette inndratte gjenstander innenfor tvangsfullbyrdslovens regelverk. Det vil sikre rask, profesjonell og korrekt saksbehandling av velkvalifiserte personer, og være ekstremt mye mer rasjonelt enn dagens ordning, hvor altså regler og praksis er så utliggjengelig og ukjent at det er til hinder for inndragning som kriminalitetsbekjempende virkemiddel. En lovendring kan skje på flere måter, men det fremstår for Oslo politidistrikt som den enkleste løsningen vil være å innta i for eksempel straffeprosesslovens kap 32 en bestemmelse om at den myndighet som treffer vedtak om fullbyrdsing også kan beslutte at realisering av inndratte verdier kan skje etter tvangsfullbyrdslovens regler.

Vi ber om at en slik endring vurderes nærmere så snart som mulig.

Med vennlig hilsen

Sveinung Sponheim
politinspektør

Saksbehandler:
Dag Arne Thoresen/Runa
Bunæs
Tlf:

NAMSFOLDEN

Vedlegg
108/301-139

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 Oslo

Deres referanse
2008/00704-2 008

Vår referanse
103/08

Dato
30. mai 2008

Høringsuttalelse NOU 2007:12 Offentlig innkreving

Namsfogden i Oslo har i høring av 03.03.2008 blitt forelagt NOU 2007:12 Offentlig innkreving til uttalelse. Nedenfor følger Namsfogdens bemerkninger.

Tiltak knyttet til ordinær innbetaling

Namsfogden er enig med utvalget i at elektroniske løsninger ved varsling og betaling for privatpersoner har positive virkning i form av større garanti for korrekt behandling.

Utføring av betalingstransaksjonene blir forenklet og mindre kostnadskrevende både for debitor og kreditor. Dermed kan konsekvensen bli at flere krav betales ved ordinært forfall og færre krav går til innfordring. Namsfogden stiller derimot spørsmål ved om dette vil oppnås i alle tilfeller. Etter Namsfogdens erfaring har de mest ressursvake ofte ikke tilgang til elektronisk utstyr. Derfor bør det, som utvalget bemerker, være et vilkår at skyldneren uttrykkelig forhåndsgodkjenner en slik betalingsmåte. For denne gruppen kan det fremstå som urimelig dersom det påløper gebyr ved utsendelse av papirbaserte løsninger, når de ikke har andre muligheter enkelt tilgjengelig.

I forbindelse med forslag om elektroniske løsninger bemerker Namsfogden at elektroniske skriftstykker ikke anses som tvangsgrunnlag i medhold av tvangsfullbyrdelses § 7-2 første ledd bokstav f. Såkalte § 7-2 bokstav f saker utgjør et stort antall av dagens utleggsbegjæringer. Et elektronisk varslings- og betalingssystem

Namsfogden i Oslo

Postboks 8155 Dep, 0033 Oslo
Besøksadresse: Pilestredet 19
Telefon: 21 01 47 00 Faks: 21 01 47 01
Åpningstid: 08.30 – 15.00

Org.nr.: 988 894 907
Bankkonto: 7694.05.12820
IBAN: NO6176940512820 eller
SWIFT/BIC: DNBANOKK

kan vanskeliggjøre innfordringsprosessen i slike saker. For å skaffe seg tvangsgrunnlag må fordringshaver med dagens forståelse av bestemmelsen for eksempel sende skriftstykke i papirutgave i tillegg til det elektroniske skriftstykket.

De foreslåtte elektroniske tiltak kan føre til bedre oversikt over utestående krav. Dette kan ha ressursbesparende effekt for namsmyndigheten, spesielt ved behandling av gjeldsordningssøknader. Namsfogden bruker i dag mye tid på å etterspørre dokumentasjon av krav mot skyldner. Denne tiden kan reduseres ved bedre og lettere tilgjengelig dokumentasjon for fordringshaver.

Utvalget foreslår tiltak som gir økt fleksibilitet ved innbetalingen av offentlige krav. Innbetaling tilpasset skyldners økonomiske situasjon kan føre til bedre betalingsvilje og betalingsevne. Imidlertid kan det kan knytte seg usikkerhet til forfallstidspunkt og følgelig når betalingsmislighold inntreffer. Dette bør vurderes nærmere. Videre gjør Namsfogden oppmerksom på at for tidlig varsling kan føre til at skyldner mister oversikt over utestående krav. Dette kan ivaretas ved bruk av gjentatte varslinger, før man tvangsfullbyrder kravet.

Organisatoriske tiltak

Utvalget foreslår at alle offentlige krav, med unntak av de kommunale, samles i en etat som har innfordring som sin kjerneoppgave. Namsfogden er av den oppfatning at det kan være uheldig med en samordning av alle offentlige utleggstrekk hos en sentralisert aktør. Dette fordi det ved beslutning om utleggstrekk foretas en skjønnsmessig vurdering der det tas hensyn til lokale forhold, for eksempel hva angår boutgifter. Beslutning om utleggstrekk bør derfor treffes av en aktør med kjennskap til lokale forhold.

Utvalget bemerker at det kan bli behov for bistand av det alminnelige namsmannsapparat i forbindelse med oppmøte på skyldners bosted ved utleggsforretninger. Namsfogden er av den oppfatning at innfordringsetaten som utgangspunkt selv bør møte på skyldneres bosted så langt det lar seg gjøre. Bistand bør imidlertid kunne gis, men kun i særlige tilfeller. For namsmannsapparatet vil dette

innebære en ressursmessig belastning. Videre bør slike bistandssaker fremsettes som utleggsbegjæringer. Dette vil gi et klarere hjemmelsgrunnlag for å anvende tvangsmakt.

Ikke-organisatoriske tiltak

Utvalget foreslår en rekke ikke-organisatoriske tiltak, herunder opprettelse av et forum for innfordringssamarbeid. Namsfogden er av den oppfatning at et innfordringssamarbeid også bør innlemme de største namsfogdkontorene og inkassobransjen. Det vil være en fordel med et forum for tverrfaglig utvikling og diskusjoner hvor alle aktørene kan delta.

Videre foreslår utvalget å overføre offentlige krav i gjeldsordning til en innkreivingsaktør. Namsfogden stiller seg positiv til forslaget og mener at skatteetaten vil være et naturlig valg for denne funksjon. Imidlertid må spørsmålet om prosessfullmakt vurderes. Slik situasjonen er i dag har de offentlige aktørene ulik fullmakt til å inngå avtaler på vegne av fordringshaver. Dersom en aktør skal overta ansvar for det offentlige i gjeldsforhandlinger, bør denne aktøren få full prosessfullmakt. Straffekrav bør i denne sammenheng vurderes særskilt.

Utvalget foreslår å overføre utleggstrekk til en innkreivingsaktør. Denne aktøren bør i følge utvalget også kunne realisere utleggspant i enkle krav. Namsfogden er av den oppfatning at det kan fremstå som uheldig at en offentlig aktør både skal sikre og realisere egne krav, spesielt når private fordringshavere har prioriterte pantekrav i samme fordring. Det alminnelige namsmannsapparatet er derimot en nøytral aktør og bør fortsatt forstå realisasjon av sikrede krav. På denne måten vil skyldners rettsikkerhet bli ivaretatt på en tilfredsstillende måte. Namsfogden ser ingen gode grunner til å gå bort fra dagens ordning. Dette forholdet må vurderes nærmere.

Utvalget foreslår at det i større grad rettes fokus på forebyggende tiltak. Namsfogden mener at fokuset ikke bare bør rettes mot yngre skyldnere og skyldnere uten tidligere betalingsproblemer, men også såkalte gjengangere. Forebyggende tiltak vil også kunne ha en positiv effekt for denne gruppen.

Det foreslås opprettelse av et sentralt register over misligholdte offentlige krav. Et slikt register anser Namsfogden for å være et effektivt tiltak for å samordne offentlig innkreving, samt at det vil gi skyldnere oversikt over utstående krav. Tilgangen til registeret bør gis til alle offentlige aktører som iverksetter tvangstiltak ovenfor skyldnere. Det bør vurderes om også enkelte private fordringshavere bør gis tilgang til registeret. Videre må det vurderes i hvilken grad betalingshistorikk skal være tilgjengelig i registeret.

Motregningsinstituttet anses av utvalget å være et effektivt innfordringstiltak. Namsfogden bemerker at rettsikkerhetshensyn tilsier at det må utarbeides strenge rutiner og retningslinjer ved motregning. Statlige og kommunale krav må enkelt kunne identifiseres.

Utvalget har videre foreslått at det bør legges til rette for et tettere samarbeid ved bruk av informasjonsteknologi i innfordringen. Namsfogden er av den oppfatning at tettere samarbeid og sammenkopling av ulike systemer i statlig innfordring er et effektivt og hensiktsmessig virkemiddel for å oppnå samordning. Et informasjonsteknologisk samarbeid fordrer en sentralt ansvarlig aktør som kontrollerer den til enhver tid tilgjengelig informasjon.

Med hilsen

Helge Bang
namsfogd

POLITIET

Politidirektoratet
Pb 8051 Dep
0031 Oslo

Vedlegg
08 / 301 - 134

MOTTATT

26 MAI 2008

POLITIDIREKTORATET	
26 MAI 2008 6	
Arkiv 08-13	Arkivkode 008
Saksnr 08/704	Dok.nr. 12

Deres referanse
200800301/BTB

Vår referanse
DL2008/00301-1-009

Dato
19.05.2008

Høring - Utredning fra utvalg oppnevnt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet - Offentlig innkreving NOU 2007:12

Det vises til Politidirektoratets brev av 03.03.2008 og utredningen foretatt av utvalget. Det kan synes som utredningen bærer preg av en sammenblanding av begreper innenfor tvangsfullbyrdelse. Det skilles ikke etter vårt syn i tilstrekkelig stor grad mellom det å være tvangsinndriver av et krav og det å være kravshaver.

Vår uttalelse vil i det vesentlige berøre kapittel 6 og 7 da vi mener den alminnelige namsmannsfunksjonen må settes i fokus, men andre deler av utredningen kommenteres også.

Sammenfatning av våre synspunkter

Det er vårt klare standpunkt at det må foreligge et klart skille mellom det å være kravshaver kontra det å tvangsinndrive et krav. Det eksisterer per i dag høy kompetanse i det nøytrale alminnelige namsmannsapparatet som det etter vår vurdering er riktig og viktig å videreutvikle. For å sikre ikke minst skyldneres rettssikkerhet er det avgjørende at det innenfor tvangsfullbyrdelsen ikke utvikles en praksis som i all vesentlig grad bygger på automatikk og som ikke er i samsvar med lovgivningen. For spesielt å kunne ivareta skyldnerens rettssikkerhet er det viktig at tvangsfullbyrdelsen foretas med nærhet til skyldneren. Vi går for en løsning med å på sikt avvikle særnamsmenn og opprettholde namsmannsapparatet.

Kapittel 1 - Utvalgets mandat, sammensetning og arbeid

Det er av stor betydning at det foreligger et klart skille mellom ordinær innbetaling av et krav kontra det å tvangsinndrive et krav hvilket alminnelige og særnamsmenn står for per i dag. Elementet av tvang som ligger i instituttet tvangsfullbyrdelse stiller store krav til ivaretagelse av blant annet skyldnerens rettssikkerhet.

Asker og Bærum politidistrikt

Kapittel 2 – Den offentlige innkrevingen i Norge

Utvalget skiller ikke mellom staten som kravshaver på den ene siden og staten som særnamsmann på den andre siden. Dette er erfaringer den alminnelige namsmannen gjør seg i sitt daglige arbeid, for eksempel SI's håndtering av statens krav. Det er etter vårt syn særdeles viktig å skille mellom rollene for å kunne ivareta rettssikkerheten på en tilfredsstillende måte.

Kapittel 3 – utfordringer i offentlig innkreving

Kompetanse og resurser

Vi er fullt ut enige med utvalget i at området tvangsfullbyrdelse er et viktig felt og at kompetanse for å forvalte regelverket er av ytterst stor betydning for alle parter. Kompetansen må derfor til enhver tid forsøkes forbedret.

Om brukerorientering heter det i utvalgets arbeid at *"Personer og bedrifter behandles i for liten grad samlet når de skylder mange ulike krav til det offentlige og innfordringstiltakene er ikke tilstrekkelig i den enkelte situasjon og tiltakene kan i en del tilfeller starte for sent"*. En samordning av innfordring av de offentlige krav menes av utvalget å medføre en vesentlig større debitor tilpasset innfordring.

Her påpekes at det er den eksisterende lovgivning som regulerer samordning, for eksempel prioriteten mellom de ulike krav. En endring fra dagens system til én offentlig innfordringsetat vil ikke endre dette. Dekningsloven har regler om for eksempel prioritetsrekkefølgen ved flere krav mot samme skyldner. Det samme regelverket er også avgjørende for størrelsen på et eventuelt utleggstrekk. Faste tallfestede satser/ prosentsats av brutto lønn er ikke hovedregelen i norsk rett. Det er en skjønnsmessig vurdering av skyldnerens økonomiske situasjon som i hvert enkelt tilfelle skal legge grunnlaget for størrelsen på utleggstrekket. Vi vil også påpeke at varsling om at tvangsfullbyrdelse vil bli gjennomført er hovedregelen i norsk rett, og at unnlatt varsling kun skal skje helt unntaksvis. Vår erfaring er at særnamsmennenes praksis per i dag ikke er i samsvar med lovgivningen på disse områdene.

Kapittel 4 – Innkreving i Danmark og Sverige

Vi ser det som betenkelig å gå for en ordning som i Danmark når den danske riksrevisjonen opplyser at resultatet av inndrivningen ikke gir de forventede resultater. Den danske modellen skiller seg vesentlig fra den norske. Blant annet er det ikke mulig å legges ned utleggstrekk i lønn hos skyldnere for privatrettslige krav. Det bør etter vår oppfatning ikke være et slikt skille mellom privatrettslige og offentligrettslige krav. Ser vi på gjeldsordningsloven vår og utviklingen av denne siden iverksettelsen, er tendensen klar. Offentligrettslige krav har ikke lenger status som prioriterte fordringer.

Det finske systemet er etter vår mening et bedre alternativ. Herredsfogder foretar her all innkreving. Det foreligger et klart skille mellom kravshaveren og tvangsinndriveren; – Herredsfogdene inndriver både privatrettslige og offentligrettslige krav og Herredsfogden innehar en nøytral stilling i forhold til skyldner og kravshaver. Fra og med 01.01.2008 opererer Finland med 22 utsøkningsdistrikter med til sammen 84 herredsfogder.

Kapittel 5 – Tiltak knyttet til ordinær innbetaling

Det må etter vårt syn være et klart skille mellom den ordinære innbetalingen av et krav og tvangsinndrivelse av dette. Tvangsfullbyrdelse inntreffer på et senere tidspunkt og skiller seg fra ordinær innkreving ved å være et stort inngrep i enkeltindividets privatrettslige autonomi.

Kapittel 6 – Tiltak knyttet til innfordringsfasen (tvangsfullbyrdelsen)

Det synes ikke etter vår oppfatning som om utvalget er kommet opp med en ny offentlig innfordringsetat, men en utvidelse av funksjonene som per i dag er lagt til Statens Innkrevingssentral og NAV Innkreving.

Til utvalgets organisasjonsmodell fremheves det at det er av vesentlig betydning å skille mellom kravshaveren som ordinær innkrever og kravshaveren som namsmann. Ut fra rettsikkerhetshensyn bør ikke kreditor etter vår oppfatning være namsmann for egne krav. Dersom vi drar dette analogt til private krav, er det vanskelig å argumentere for at inkassobyråer og andre kan være namsmann og tvangsinndrive egne krav. I flere europeiske land som for eksempel Frankrike og Tyskland er namsmannsoppgavene privatisert. Dette er ikke en situasjon som er ønskelig for Norge.

Tvangsfullbyrdelse som namsmannen utfører, er et så alvorlig inngrepen at den som gjør det ikke bør ha egne inntresser i saken. Det bør gjøres av ugildet tredje part. Dette er også det grunnleggende prinsippet i vårt rettssystem og forvaltning. Vi er av den oppfatning at utleggstrekkene foretatt av kreditorer som særnamsmenn blir tilpasset slik at en får dekning for kravet så raskt som mulig, og utleggstrekket er ikke etter dekningslovens bestemmelser. Den alminnelige namsmann vil aldri ha egen inntresse i kravet.

Det fremkommer i utvalgets rapport at *"Det er neppe en realistisk løsning å samle alle namsmannsoppgavene hos den alminnelige namsmann"*. Vi finner det underlig at utvalget ikke en gang vurderer denne løsningen. Utvalget tar høyde for en resurstildeling i forbindelse med oppstart av en eventuell offentlig innfordringsetat, og denne resurstildelingen kan enkelt kanaliseres til det alminnelige namsmannsapparatet slik at oppgavene med innkreving av både offentligrettslige og privatrettslig krav kan løses av et organ; den alminnelige namsmann. Dette vil gjøre innfordringen meget oversiktlig. En endring av tvangsfullbyrdelsen i Norge bør etter vår oppfatning medføre at systemet med særnamsmenn avvikles i sin helhet, og at all tvangsfullbyrdelse overføres til det nøytrale alminnelige namsmannsapparatet.

Det er flere grunner til at dette vil være en god løsning:

Den alminnelige namsmannen innehar den kompetanse og spesialisering som etterlyses av utvalget og som sees som en gevinst med den nye offentlige innfordringsetaten. Det foreligger allerede fokuset på kompetanseheving hos den alminnelige namsmann gjennom blant annet Politidirektoratet og Politihøyskolen. Denne kan fortsettes utviklet.

Det vil være å bruke unødige resurser å skulle bygge opp et nytt offentlig organ når det allerede foreligger et veletablert nøytralt namsmannsapparat som kan ta seg av oppgaven

med tvangsfullbyrdelse. Det er både viktig og riktig å utnytte de resursene som allerede ligger til grunn og dette vil igjen være kostnadsbesparende. Resurser kan enkelt overføres til den lokale alminnelige namsmann slik at denne blir å ruste til å imøtekomme en økning av saksmengden.

Vi kan vanskelig se hvordan en sentral innfordringsetat vil kunne gi en bedre brukerorientering lokalt. Vårt lokale mottak har stor pågang fra brukerne, og det er en myte å tro at informasjonen når frem til de fleste gjennom for eksempel it-kanaler. Man må ikke glemme at gruppen av skyldnere er svært ulike i forhold til både evne å vilje til å finne frem i en allerede overfylt informasjonsjungle. For svært mange er det avgjørende å oppnå kontakt med myndigheten som for eksempel har besluttet utleggstrekket slik at saken ytterligere kan belyses. Den alminnelige namsmannen er daglig i kontakt med brukere som oppfatter det som meget frustrerende å kommunisere med SI og NAVI fordi systemene virker omstendelig samt at de ikke får den hjelpen de ber om eller at de ikke oppnår kontakt i det hele tatt. Det er ofte enklere å legge frem en dokumentert sak dersom dette kan gjøres ved personlig oppmøte på det lokale lensmannskontor. Dette gir i sin tur et bedre grunnlag for innfordringsstrategien. I denne sammenheng vises det til bidragssakene som i 1992 ble overført til TI med det resultat at utestående beløp har økt siden overtakelsen. Dette er i samsvar hva med erfaringene den danske innfordringsmodellen viser.

Utvalget peker på at den lokale tilknytningens betydning for kvaliteten på innfordringen ikke er så vesentlig at den bør hindre en sentralisering. Påstanden modifiseres noe ved at utvalget legger opp til at den offentlige innfordringsetaten vil kunne be den lokale namsmannen om bistand ved behov. Det er etter vårt syn helt klart at lokal tilknytning er av stor betydning i forbindelse med tvangsinndrivelsen. Utvalgets argumenter med at utleggsobjektene nå kan finnes i dataprogrammet SIAN. Dette er ikke i samsvar med vår erfaring. Den alminnelige namsmann har i snart 2 ½ år arbeidet i dataprogrammet SIAN. Utleddsobjektene som vaskes opp i systemet er historiske og må sjekkes opp manuelt av våre saksbehandlere for å eliminere feil. Å benytte lensmannskontorer, politistasjoner og namsfogder på lokalt nivå ivaretar etter vårt syn våre brukeres interesser på den absolutt beste måten. At den alminnelige namsmann foreslås av utvalget å være "løpegutt" for den offentlige innfordringsetaten ved behov, innebærer etter vår oppfatning en svekkelse av resursbruken. Dette vil være med på å vanne ut kompetansen som de alminnelige namsmennene allerede innehar og svekker således det alminnelige namsmannsapparatet.

Utredningen ønsker å sentralisere namsmannsapparatet. Vi mener at dette er uheldig. Blant annet namsmannens lokalkunnskap og nærhet til debitor er særdeles viktig. Ved at lensmannskontoret, politistasjonen med sivile oppgaver og namsfogdkontoret er den alminnelige namsmannen og behandler alle saker etter tvangsfullbyrdsloven, vil løsningsgraden være høyere enn ved en sentralisert enhet.

Dette begrunnes med:

- Den alminnelige namsmann vil ha tilgang på alle tilgjengelige dataregister og foreta de nødvendige søk.
- I tillegg vil den lokale namsmannen ha kunnskap om utleggsobjekt som ikke er registrert i noe register, for eksempel båtplasser, fordringer som den lokale entreprenøren har til gode, håndpant i kassabeholdningen hos den lokale puben med mange flere gode eksempler.
- Skyldneren kan også oppsøke namsmannen på hans kontor og få den hjelp som han har krav på, for eksempel ved utmåling av lønnstrekk. Namsmannen vil også hjelpe debitor og gi råd for eksempel om gjeldsordningsloven.

Det følger innledningsvis av utvalgets rapport at tallmaterialet og anslag fra Statskonsults rapport tyder på at over 97 % av alle offentlige krav blir betalt før de må innfordres (tvangsfullbyrdes). Til dette kommenteres at blant annet sanksjonsmulighetene jf straffeloven og skattebetalingsloven dels er langt mer inngripende for den enkelte skyldner enn sanksjonsmulighetene for når et privatrettslige krav ikke dekkes. Dette er sannsynligvis forhold som er av betydning for prosenttallet. Sanksjonsmulighetene vil ikke endres ved at det alminnelige namsmannsapparatet overtar denne innkrevingen og en kan derfor forvente en tilsvarende dekningsrate.

Det synes som utvalget foretrekker en automatisering av innfordringen som helt klart ikke ligger innenfor gjeldende lovgivning. Det er riktig nok utarbeidet et system av skattedirektoratet som har vist seg å gi gode resultater, og som bygger på objektive kriterier basert på opplysninger hentet fra elektroniske systemer. De gode resultatene synes ikke bare å omfatte proveny men at systemet også gir gevinsten ved *"...at skyldneren vil oppleve en økt grad av likebehandling ved at innfordringsstrategien ikke vil variere ut fra det enkelte kontors strategi eller vurderinger foretatt av den enkelte saksbehandler"*

Etter vårt syn understreker sitatet fra utvalget betydelig mangel på forståelse av at ulike skyldnere er i ulike situasjoner og at en likebehandling faktisk innebærer at skyldnere behandles forskjellig. Det er ikke etter vår oppfatning likebehandling når Ola og Per trekkes like mye i sin lønn for like store krav, hvis Ola sitter igjen med x antall kroner og Per med kr 0,-. Det skal etter dekningsloven § 2-7 settes av et skjønnsmessig beløp til underhold av skyldner og dennes husstand. Dette beløpet vil selvfølgelig variere fra skyldner til skyldner og deres sammensetning av husstanden. Det vil være direkte uansvarlig å ikke foreta en skjønnsvurdering i disse sammenhengene. Gjeldende lovgivning legger da selvfølgelig også opp til en slik skjønnsvurdering, men som utvalget ikke synes å være tilhenger av.

Kapittel 7 – Særskilte problemstillinger

Forholdet mellom ny innfordringsetat og det alminnelige namsmannsapparat.

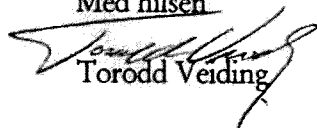
Det er etter vårt syn en svekkelse av posisjonen til privatrettslige krav dersom utvalgets forslag til ny offentlig innfordringsetat gjennomføres. Slik systemet legges opp er det ikke mulig å holde oversikt over hvilke rekkefølge sakene er kommet inn hos hhv den foreslåtte offentlige innfordringsetaten og den alminnelige namsmann. For kommunale krav skal det være mulig å velge om den foreslåtte offentlige innfordringsetaten eller den alminnelige namsmann skal benyttes ved tvangsinnndrivelsen. Det vil her etter vårt syn bli en helt klar forskjellsbehandling av kommunale krav som inndrives gjennom den offentlige innkrevingsetaten. Det er klart at offentligrettslige krav vil få en kortere løype til tvangsinnndrivelse ved at det er et tastetrykk eller en dato som skiller mellom tvangsfullbyrdelse/ikke tvangsfullbyrdelse. Dette er en konsekvens av at det ikke skilles tilstrekkelig mellom rollefordelingen i forbindelse med ordinær innfordring og tvangsfullbyrdelse.

Avslutningsvis påpekes at en endring og klargjøring av rollefordelingen allerede er i gang i den sivile rettspleien på grunnplanet. En ansatt i politi- og lensmannsetaten kan ikke lenger inneha verv i forliksrådene. Tidligere var mange ansatte i politietaten medlemmer av

forliksrådet og lensmannen ble privat leid inn som sekretærer. Konstellasjonen kunne gi skinn av sammenblanding av roller da samme etat på den ene siden var med på å fastsette kravet og på den annen side eventuelt skulle tvangsinn drive kravet i etterkant. Det var ønske om å unngå en slik sammenblanding av roller som førte til lovendringen. Det er av stor betydning at en videre utvikling av innfordring/tvangsfullbyrdelse i Norge er i samsvar med allerede påbegynte prosesser. Et markant skille mellom rollene er viktig for å ivareta rettssikkerheten.

Etter vår oppfatning bør man i stedet for å legge opp til en offentlig innkrevingsetat som skal drive tvangsfullbyrdelse, se på eventuelle tiltak og muligheter for å samordne den alminnelige innfordringsfasen for offentligrettslige krav og som utvalget definerer som ordinær betaling.

Med hilsen

Torodd Veiding

Saksbehandler:
Jonny Nauste
Tlf: 67 57 67 05

Gunn Elin Jacobsen
Tlf: 66 79 27 60

POLITIET

Vedlegg
08 / 301 - 134

Politidirektoratet
Postboks 8051 - Dep
0031 OSLO

Deres referanse
2008/00704-2 008

Vår referanse
2008/00151-2 008

Dato
09.05.2008

Høring - NOU 2007:12 Offentlig innkreving

Vi viser til Deres skriv av 3. mars 2008 vedrørende høring i saken om NOU 2007:12 "Offentlig innkreving". Det er en omfattende rapport hvor enkelte forslag kan ha stor betydning for dagens namsmannsfunksjon. Vår erfaring er at lokalkunnskap om skyldnere er svært viktig. For skyldnere som er i fast arbeid og som eier hus, bil eller andre typer formuesgoder er ikke innfordring noen stor utfordring. Når skyldnere ikke har registrerte formuesgoder, fast inntekt eller på annen måte søker å unndra seg gjeldsforpliktelsene er sakene for vårt vedkommende langt mer omfattende. Disse klientene kan vanskelig nås gjennom sentralisert innfordring og vil fortsatt bli en oppgave for lokale namsmenn, uansett hvem som er kreditor.

Ved flere anledninger har vi opplevd at særnamsmenn legger ned lønnstrekk utenpå vårt trekk uten å varsle, slik at det totale lønnstrekket blir for stort. Man følger med andre ord ikke lov om fordringshavers dekningsrett, der det settes grenser for hvor mye som kan trekkes inn og slik at debitor som et minstekrav beholder midler til nødvendig livsopphold. Særnamsmenn har i liten grad oversikt over hva lokal namsmann har gjort tidligere, og lokal namsmann mister oversikten når særnamsmenn utfører sine gjøremål. Vi ser derfor at det på flere områder kan være hensiktsmessig å vurdere organisatoriske justeringer når det gjelder innfordringsarbeidet.

Det er imidlertid vår klare anbefaling at man i stede for å etablere en ny statlig virksomhet burde styrke det apparat som allerede er etablert. Fra vår side ville en løsning der det alminnelige namsmannsapparatet opprettholdes og styrkes, slik at disse kan overta særnamsmennenes oppgaver, være å foretrekke. Dette vil gi de alminnelige namsmenn full oversikt over egne innbyggere og gi debitorer bedre forhold. Opprettelse av en ny statlig innfordringsetat (jfr. forslaget i pkt. 6.2.2.1) vil være kostnadskreven og etter vår forståelse unødvendig. Den "sparer" dagens namsmenn for ca. 14 % av arbeidsmengden. For å kunne redusere saksbehandlingstid og øke effektiviteten bør etter vår mening gjenværende namsmenn gis økte ressurser i form av nye stillinger. Det er en kjent sak at noen av de store namsfogdkontorene sliter med saksbehandlingstid, men dette kan knapt sies å være et problem i landdistriktene.

Gudbrandsdal politidistrikt

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

Deres referanse
2008/00704-2

Vår referanse
2008/00512-2 008

Dato
08.04.2008

Høring - NOU 2007:12 Offentlig innkreving

I utgangspunktet synes det å være en fordel med opprettelse av en ny innfordringsetat til erstatning for dagens særnamsmenn.

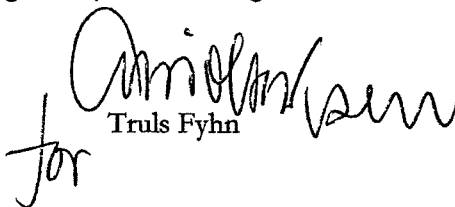
Sett fra vårt synspunkt vil dette være mer rasjonelt enn dagens ordning hvor man har mange særnamsmenn å forholde seg til. Også ut fra et brukermessig aspekt vil det være en fordel å kun ha en instans som ivaretar samtlige offentlige krav. Videre vil innfordringen muligens kunne starte raskere enn i dagens ordning. Dette vil også kunne redusere kostnadene for brukerne likeledes som man vil kunne oppnå dekning tidligere i innfordringsfasen.

Ved å kunne samordne SI og NAVI vil man få en betydelig rasjonaliseringseffekt, men det forutsetter også at den nye etaten foretar innkreving av skatte- og avgiftskrav som i dag ivaretas av skatteoppkrevere og tidligere skattefogd. Hvis skatteoppkreverer skulle holdes utenfor, vil den nye innfordringsetaten ikke ha samme effekt.

Vi kan også nevne at ved opprettelse av en slik etat vil det medføre større fagmiljøer med økt kompetanse og spesialisering innenfor fagområdene.

Om forholdet mellom en ny innfordringsetat og den alminnelige namsmann er følgende å bemerke:

Det må være en forutsetning at den alminnelige namsmann får tilgang på opplysninger fra den nye innfordringsetatens register og innfordringssystemer. Siden den alminnelige namsmannen også i fremtiden vil ha en sentral rolle i tilknytning til det nye etatens oppgave, må det også være en forutsetning at man utvikler et tverrfaglig samarbeide mellom de alminnelige namsmenn og den nye innfordringsetaten.

Truls Fyhn

Arvid Isaksen/p.insp

Saksbehandler:
Namsfogd
Hans Holger Øyan

Troms politidistrikt

Tromsø og Karlsøy namsfogdkontor,
besøk: Stakkevollm. 51
Post: Postboks 6300, 9293 TROMSØ
Tlf: 77 66 57 50 Faks: 77 66 57 70
E-post: post.troms@politiet.no

Bankgiro: 4700.04.00218

MOTTATT
08 MAI 2008

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

POLITIDIREKTORATET	
13 MAI 2008	
Arkiv	Arkivkode
08-13	008
Saksnr.	Dok. nr.
08/704	5

Deres referanse
200800704

Vår referanse
2008/00942-4 008

Dato
05.05.2008

Høring - NOU 2007:12 Offentlig innkreving

Utvalgets forslag om sammenslåing av offentlig innkreving og opprettelse av en innfordringsetat støttes av Vestfold politidistrikt.

Det er positivt at kommunene skal kunne velge mellom om å bruke den alminnelige namsmann eller offentlig myndighet. Dersom offentlig innkreving blir valgt, vil den alminnelige namsmann kunne redusere behandlingen av et stort antall kommunale krav.

Forslaget berører ikke den alminnelige namsmannsfunksjon i særlig stor grad, men vi vil likevel kort bemerke:

- Til pkt 6.3.4 - Utvide sarnamskompetansen til også å omfatte realisering (kun for konto og pengebeholdninger). Dette vil effektivisere også arbeidet for den alminnelige namsmann det vil medføre gebyrbesparelse for skyldner. Vi er positive til en eventuell lovendring.
- Til pkt 6.6.7.3 - Viktigheten av å styrke den kommunale gjeldsrådgiverfunksjonen. Dersom kommunens gjeldsrådgivere skal bistå skyldnere både ved utenrettslige gjeldsordninger, forberedelser til søknad om gjeldsordning, endringer av gjeldsordninger og etter hvert oppfølging av gjeldsordninger, må dette området tilføres ressurser.
- Til pkt 7.1.2 Utvalget mener at det antakelig vil være hensiktsmessig å vurdere å organisere namsmannsarbeidet på politidistriktsnivå. Selv om utvalget sier dette ligger utenfor deres mandat, er dette noe som støttes av Vestfold politidistrikt. Man vil kunne tjene mye på å utnytte de ressurser politidistriktet sitter inne med ved å samlokalisere på tvers av kommuner. En slik endring vil i så fall forutsette en endring av tvangsfullbyrdelsesloven § 2-3 2. ledd jfr. gjeldsordningslovens § 2-1 1. ledd.

Med hilsen

Marie Benedicte Bjørnland

Vestfold politidistrikt

2. Kort om forslagene til tiltak knyttet til ordinær innbetaling

I utredningen er det foreslått å øke og forbedre bruken av elektroniske løsninger, både for varsling og betaling. Forslagene virker fornuftige, men vi understreker i likhet med namsfogden i Oslo at det er viktig å ta høyde for at ikke alle debitorer har tilgang til elektroniske løsninger.

Politimesteren i Oslo påpeker svakheter og betenkeligheter knyttet til kontantbetaling, og Politidirektoratet er enig i at man bør vurdere om muligheten til kontantbetaling skal forbeholdes relativt små krav.

Namsfogden i Oslo påpeker for øvrig at et elektronisk varslings- og betalingssystem kan vanskeliggjøre en eventuell innfordring, blant annet fordi elektroniske skriftstykker ikke anses som tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdsloven § 7-2 første ledd bokstav f.

Politimesteren i Oslo fremhever viktigheten av å se det offentlige IKT-løsninger i sammenheng.

3. Forslag knyttet til innfordring

I utredningen er det foreslått flere tiltak som går på sentralisering av oppgaver knyttet til innfordring. Et hovedforslag er å opprette en ny sentral innfordringsetat som skal overta kreditoroppgaven for de fleste offentlige krav (kommunale krav bare dersom kommunen velger det) og ha - minst - slik kompetanse som særnamsmenn i dag har til å avholde utleggsforretninger (stifte utleggspant og nedlegge utleggstrekk). Utvalget tar til orde for at innfordringsetaten også bør ha kompetanse til å realisere pant i enkelte formuesgoder (bankkonti og penger).

Det er også foreslått en del "ikke-organisatoriske tiltak", som vil være aktuelle selv om det ikke opprettes en sentral innfordringsetat, blant annet å sentralisere utleggstrekk og å gi særnamsmenn ovennevnte kompetanse til realisere pant., se pkt 3.2.

3.1 Forslag om å opprette en sentral innfordringsetat

I NOU'en foreslås det altså å opprette en statlig innfordringsetat som skal innfordre statlige krav (både offentlig- og privatrettslige krav). Etaten skal ivareta kreditoroppgavene - blant annet behandle og avgjøre saker om betalingsordninger og gjeldsordninger utenfor gjeldsordningsloven, fremme konkursbegjæringer, behandle og avgjøre saker om tvangsakkord etter konkursloven og gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, beregne og inndrive forsinkelsesrenter og gebyrer og ta stilling til foreldelsesspørsmål. Etaten skal også ha kompetanse som særnamsmann for de fleste offentlige krav. I dag er det ca 450 enheter med slik kompetanse.

Namsfogden i Oslo og politimestrene i Salten, Hedemark, Gudbrandsdalen, Midtre Hålogaland og Asker og Bærum er skeptiske eller klart imot forslaget om å opprette en slik ny etat. Politimestrene i Vestfold, Troms, Hordaland, Romerike og Oslo er derimot positive til en sentral enhet, selv om også noen av disse er skeptiske til å sentralisere tvangsinnkreving.

Politidirektoratet ser at opprettelsen av en sentral innfordringsetat vil ha en rekke fordeler. Blant annet vil skyldnere ha bare én etat å forholde seg til for statlige krav og kompetansen vedrørende innfordring vil kunne heves. Vi er likevel enige med de som uttrykker skepsis til om en sentralisering i tilstrekkelig grad ivaretar det viktige hensynet til brukerorientering og debtors rettssikkerhet ved tvangsinnfordring. Et alternativ er å styrke det apparatet som står for innkreving i dag.

Det er for det første *ikke uproblematisk at den som har alminnelige kreditoroppgaver gjennomgående også opptrer som namsmann*. Det bør etter vår mening foretas en grundigere vurdering av de uheldige sidene ved at en offentlig aktør med kreditoroppgaver også skal kunne sikre og til dels realisere egne krav. En slik dobbeltrolle er spesielt problematisk når private fordringshavere har prioriterte pantekrav i samme formuesgode.

Slik vi ser det, er det videre *sterke argumenter for at tvangsinnkreving i størst mulig grad bør håndteres på det lokale plan*. Flere av politimestrene som har uttalt er meget klare på dette punkt, se f.eks. uttalelsen fra politimesteren i Asker og Bærum.

Forhold knyttet til brukerorientering og rettssikkerhet er godt beskrevet i utredningens pkt. 3.2.3. Beskrivelsen er dekkende for forhold det er helt nødvendig å ta hensyn til under tvangsinnkreving.

Personer som blir utsatt for tvangsskritt fra namsmyndighetene må ha en god mulighet til å komme i dialog for å ivareta sine interesser. Etter vår oppfatning er trolig den eneste reelle muligheten for dette at utøvelse av de fleste tvangsskritt foretas lokalt.

I pkt. 6.3.5 begrunnes forslaget om å overføre utleggstrekk til én innfordringsaktør med at utleggstrekk kan gjennomføres uten lokal tilknytning. Det sies blant annet at *"[u]tvalget har ikke avdekket problemer med at nedleggelse av trekk er foretatt uten lokal tilknytning."* Mange lensmenn har, tvert imot, betydelig erfaring med svært uheldige sider ved sentralt lønnstrekk. Skyldnere tar jevnlig kontakt med lokal lensmann fordi forhold knyttet til unntaksretten i dekningslovens kapittel 2 ikke synes ivaretatt. Det har gjennom årene utviklet seg en praksis når det gjelder vurderingen av unntaksretten i skyldnerens lønn som i stor grad bygger på standardbeløp, uten at særlige forhold knyttet til skyldnerens inntekter, utgifter, sosiale forhold m.v. blir vurdert. En slik vurdering er en viktig del av rettssikkerheten ved lønnstrekk, og forutsetter at skyldneren har mulighet til å komme i dialog med namsmyndigheten. Denne muligheten er svært begrenset når namsmyndigheten er sentralisert.

Det sies dessuten at *"[e]n slik oppgaveoverføring vil ikke bare kunne medføre en ressursbesparelse for det offentlige, men også innebære en gevinst for arbeidsgiver"*. Vi er noe i tvil om utvalget i sin vurdering har hatt tilstrekkelig fokus på rettssikkerheten til den som utsettes for lønnstrekk.

Våre innvendinger til argumentasjonen i pkt. 6.3.5 har gyldighet også i forhold til forslaget om en sentral innfordringsetat som skal foreta utleggstrekk.

I vedlegg nr. 6 til NOU'en gis det en fasebeskrivelse som underbygger behovet for at alle aktører i det offentlige har kontakt og samarbeider for å forebygge at skyldnere trekkes inn i en gjeldsspiral. Det betinger at utøvelse av tvangsskritt fra namsmyndighetens side settes inn i et helhetlig perspektiv og at tvangsinnkrevingen ikke lever sitt eget liv basert utelukkende på effektivitet. Innføringen av gjeldsordningsloven var et viktig bindeledd

mellom tvangsinndrivelse og muligheten til å få orden i privatøkonomien. Den knytter sammen flere aktører og forutsetter en god samhandling mellom kommunene og de lokale namsmennene. Det er derfor viktig at utøvelse av tvangsskritt fra namsmannsapparatets side foretas lokalt og at det derved settes inn i den helhet som er nødvendig for å ivareta rettssikkerheten for skyldneren.

Ved gjennomføring av tvangsforretninger og behandling av gjeldsordningssaker er det etter vår mening svært viktig at den enkelte skyldner gis en individuell og helhetlig behandling. Dette har ikke bare en positiv betydning for skyldneren, men også i mange tilfeller en kostnadmessig positiv effekt for både kreditorer og det offentlige. En god saksbehandling av enkeltsaker inneholder også en best mulig vurdering av saksøktes totale økonomiske situasjon og eventuelle andre forhold som kan ha betydning. Mindretallet i utvalget gir et eksempel på dette i forhold til at det er viktig å kunne se sammenhengen mellom det misligholdte kravet og krav som ennå ikke har forfalt. Dette er trolig spesielt viktig i forhold til krav på skatter og avgifter. Likeledes ser man eksempler på dette der det foreligger en begjæring om fravikelse fra bolig samtidig som det er lagt ned et lønnstrekk for offentlig krav som griper inne i livsoppholdssatsen etter at husleieutgifter er trukket ifra.

Flere av politimestrene som har uttalt seg fremhever at en individuell saksbehandling best kan ivaretas lokalt med en viss nærhet til både skyldner og til flere kreditorer. En sentralisert innkreving vil etter vår mening i for stor grad prioritere effektivitet framfor rettsikkerhet, noe som først og fremst vil ramme de ressursvake skyldnere.

I mange distrikter er det i dag etablert et godt samarbeid mellom den alminnelige namsmann og ulike aktører, spesielt fra kommunens forvaltningsområder, i forhold til både saksbehandling av enkeltsaker og de saksøktes gjeldsproblematikk. Den lokalt stedsplasserte skatteoppkrever er sentral i dette bilde. Tverretattlig samarbeid er noe den alminnelige namsmannen har stort fokus på og det utvikles samarbeidsformer i alle politidistrikter. Dette er tiltak som skal bidra til at Regjeringen skal nå sine målsettinger i Soria Moria – erklæringen om å bekjempe fattigdom.

Et eksempel på lokalt tverretattlig samarbeid er beskrevet i uttalelsen fra politimesteren i Salten.

Vi viser for øvrig til politimesteren i Hedemark som påpeker at det ofte er et betydelig grensesnitt mellom tvangssaker og den polisiære virksomheten, og at man i arbeidet i de lokale politiråd er enige i at denne sammenhengen er viktig og undervurdert.

Utredningens pkt. 6.2.7.3 omhandler *provenyvirkinger av en sentralisering*. Politidirektoratet er ikke overbevist om at opprettelsen av en ny innfordringsetat vil medføre en provenygevinst - under forutsetning av at tvangsfullbyrdelseslovens og dekningslovens prinsipper praktiseres på samme måte som nå. En lokalt stedsplassert namsmann vil ha tilgang til de samme registrene som en sentral enhet vil måtte få. I tillegg vil den lokale namsmannen ha lokalkunnskapen som i mange tilfeller viser seg å være viktig i forhold til å finne både utleggsobjekt og økonomisk tilgodehavende som ikke framgår av noe register.

Forholdet mellom en ny innfordringsetat og det alminnelige namsmannsapparatet er omhandlet i utredningens pkt. 7.1. Utvalgets flertall ser for seg at den alminnelige namsmann fortsatt skal ha en praktisk rolle i tilknytning til den nye etatens utøvelse av kompetanse som særnamsmann ved at alminnelig namsmann kan bidra når det er behov for å møte opp på

skyldnerens bosted m.v. Vi ser at en sentralisert løsning vil kunne nødvendiggjøre lokal bistand, men forutsetter at oppgavefordelingen mellom innfordringsetaten og alminnelig namsmann utredes og klargjøres nærmere. Namsfogden i Oslo fremholder at bistand bare kan være aktuelt i særlige tilfeller og at en bistandsanmodning bør fremsettes som en utleggsbegjæring. Fra andre områder har vi erfaring for at politiet i stor grad anmodes om bistand uten at slik bistand egentlig er nødvendig.

Vi viser for øvrig til politimesteren i Troms som fremhever at det er viktig at alminnelig namsmann får tilgang til opplysninger fra den nye etatens registre og innfordringssystemer. Det må også være en forutsetning at man utvikler et tverrfaglig samarbeide mellom den nye etaten og det alminnelige namsmannsapparatet.

Utvalget antar i pkt. 7.1.2 at det kan være hensiktsmessig å vurdere å *organisere namsmannsarbeidet på politidistriktetsnivå*. Dette spørsmålet ligger utenfor mandatet og vi ser derfor ingen grunn til å kommentere dette utover å vise til at spørsmålet ble grundig diskutert i forbindelse med omorganiseringen av den sivile rettspleie på grunnplanet. Det vises i den forbindelse til Ot.prp. nr. 43 (2003-2004).

3.2 Tiltak med utgangspunkt i dagens organisering

Felles styrings- og strategisignaler. Samarbeid mellom ulike etater

Når det gjelder forslag om å opprette et "innfordringsforum", viser vi til at namnsnammen i Oslo tar til orde for at også de største namsfogdkontorene og visse aktører i inkassobransjen bør delta.

Sentralisering av offentlige krav i gjeldsordning

I NOU'en foreslås det å samle kreditoroppgaven – ikke namsmannsoppgavene - knyttet til gjeldsordningssaker i ett organ. Politidirektoratet ser at det kan ha mye for seg at bare ett organ utøver kreditoroppgavene i gjeldsordningssaker. Samtidig viser vi til uttalelsen fra politimesteren i Romerike, hvor det uttrykkes en viss bekymring knyttet til at det kan bli vanskeligere å fremforhandle frivillige gjeldsordninger når den sentrale aktøren ikke har samme tilknytning og kjennskap til kravet og dets opprinnelse som kravets eier.

Sentralisering av utleggstrekk

Ovenfor har vi fremhevet fordelene ved lokal håndtering av tvangsinnkreving, herunder at lokale aktører ser helheten i debtors livs- og gjeldssituasjon. Dette gjelder uavhengig av om tvangsinnkrevingen skjer i en ny etat eller, som alternativ, at man overfører kompetansen til å nedlegge utleggstrekk til én eksisterende sentral aktør. Samtidig ser vi at dette argumentet ikke har betydelig vekt dersom det bare er snakk om å sentralisere de trekkene som i dag foretas av SI, NAVI og skatteetaten.

Utvidelse av særnamsmannskompetansen

Utvalget har vurdert om særnamsmannenes kompetanse bør utvides til å omfatte realisasjon av formuesgoder. Konklusjonen er at de bør kunne gis kompetanse til å realisere utleggspant i penger og bankkonti, hvor realisasjon normalt er enkelt og det ikke er vanlig med flere pantekrav og komplikasjoner i forhold til vurdering og beregninger av andre kreditorers krav.

Politimestrene i Vestfold og Romerike viser til at en slik kompetanseutvidelse vil effektivisere arbeidet for de alminnelige namsmenn og medføre gebyrbesparelser for skyldneren, og støtter dermed forslaget. Politimesteren i Hordaland og namsfogden i Oslo peker derimot på betenkeligheter knyttet til at et offentlig organ både skal sikre og realisere krav, og mener det er mer ryddig å beholde nåværende ordning.

Politidirektoratet ser at det er argumenter både for og mot en kompetanseutvidelse, men understreker at realisasjonskompetansen uansett ikke bør gjelde andre formuesgoder enn penger og bankkonti.

Sentralt register for opprettelse av offentlige krav.

Politidirektoratet er enig i forslaget om å opprette et sentralt register for misligholdte offentlige krav. Et slikt register vil først og fremst gi skyldner en bedre oversikt, men vil også være til stor nytte for kommunale gjeldsrådgivere og for behandling av gjeldsordningssakene. Også namsfogden i Oslo støtter forslaget, og understreker at alle offentlige aktører som iverksetter tvangstiltak overfor skyldneren bør ha tilgang til registeret. Det bør også vurderes om enkelte private fordringshavere bør gis tilgang og om/i hvilken grad betalingshistorikk skal være tilgjengelig.

Opprettelse av dette registeret bør ses i sammenheng med Stortingets ønske om å utrede spørsmålet om det bør opprettes et gjeldsregister over privatpersoners lånesaldi. Spørsmålet er utredet av Barne- og likestillingsdepartementet, og er nå på høring.

Bedre informasjon, forebygging og veiledning

Det er viktig og riktig å fokusere på informasjon og andre forebyggende tiltak, slik utvalget foreslår. Vi er enig med namsfogden i Oslo når han understreker at fokuset ikke minst bør rette seg mot personer som er gjengangere i namsapparatet.

Tilrettelegging for motregning

Motregning er, som namsfogden i Oslo fremhever, en effektiv innfordringsmåte. Han understreker samtidig viktigheten av at det utarbeides klare retningslinjer og rutiner for å sikre at rettsikkerheten ivaretas.

3.3 Øvrige spørsmål

Politimesteren i Oslo bemerker at NOU'en i liten grad tar for seg forholdet mellom offentlige etater der en etat er kreditor og den andre debitor.

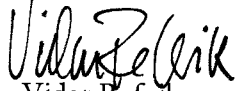
Han tar også opp et viktig tema, men som vel ligger på kanten av det høringssaken gjelder, nemlig politiets behandling av formuesgoder som skal omsettes til penger etter å ha blitt inndratt til fordel for statskassen (gjenstandsinndragning). Han anbefaler at det åpnes for å omsette inndratte gjenstander innenfor tvangsfullbyrdelseslovens regelverk. Vi viser i denne omgang til det politimesteren i Oslo skriver, og ser at dette er et område som fortjener oppmerksomhet.

4. Økonomiske konsekvenser

Når det gjelder mulig provenyforbedring, viser vi til det som er sagt ovenfor (nederst s. 4).

Utredningen gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å foreta beregninger av eventuelle besparelser for alminnelig namsmann dersom innkrevingen av statlige krav sentraliseres. Alminnelig namsmann mister en del oppgaver, men skal samtidig ha en (foreløpig noe uklar) rolle ved deler av den sentrale etatens innkreving. Politidirektoratet vil komme tilbake med nærmere beregninger i forbindelse med at eventuelle endringer vedtas og det blir noe klarere hvilke oppgaver alminnelig namsmann mister og får.

Med hilsen

Vidar Refvik

assisterende politidirektør

Saksbehandler:
Nils Ringnes/Guri Lenth

Vedlegg
Utalelser fra ti politimestere
og namsfogden i Oslo